

Innspill til regjeringens strategi for økt FoU i næringslivet

«Vi må ikke glemme den sanne verdiskapingen – den som skjer på verkstedgulvet eller på brakka - kjenne lukten av snus og pulverkaffe, lukten av metallspon og sagflis.....der mekanikk møter teknikk, der taus kunnskap løser morgendagens problemer - slik som tidligere generasjoner av fagarbeidere bestandig har gjort...» (Rådgiver i Fellesforbundet, Kristian Illner)

Forskning og utvikling (FoU) er avgjørende for at norske bedrifter skal hevde seg internasjonalt og har stor betydning for fremtidig verdiskaping, omstillingsevne og konkurransekraft. Dette gjelder ikke minst i en tid hvor økonomien og samfunnet skal gjennom en grønn og digital omstilling. Samtidig er det viktig å minne om at 80 % av forskning og utvikling i næringslivet, handler om utviklingsprosesser forstått som eksperimentelt, systematisk og kreativt arbeid hvor utfallet er forbundet med usikkerhet.¹

Regjeringen vil i løpet av 2024 legge frem en strategi for at forskning og utvikling i næringslivet skal utgjøre to prosent av BNP innen 2030. Arbeidet med strategien skal ledes av Kunnskapsdepartementet (KD) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Strategien skal si noe om hvordan det offentlige best kan legge til rette for oppfølging av målet om å øke næringslivets andel av FoU, og hvordan regjeringen kan bidra til utvikling av eksisterende næringsliv og legge et grunnlag for nytt og kunnskapsbasert næringsliv.

1. Hvordan oppfylle regjeringens målsetning for FoU i næringslivet i Norge på en måte som fremmer verdiskaping, omstillingsevne og konkurransekraft?

Bakgrunnen for 3-prosentmålet er som kjent EUs Lisboa-strategi fra tidlig på 2000-tallet. Her var målet å tette det økonomiske gapet mellom EU og konkurrentene USA, Japan og Sør-Korea. De tre sistnevnte hadde alle på det tidspunktet en FoU-innsats på rundt 3 prosent av BNP, mot EU-landenes 1,9 prosent.

Det har mer eller mindre vært en vedvarende realvekst i Norges FoU-investeringer fra 1970 og fram til i dag.² Næringslivet har hatt den klart høyeste veksten over hele perioden. I forhold til de andre sektorene har veksten vært høy spesielt fra midt på 1990-tallet. I tiårsperioden 2011–2021 har kostnadene til egenutført FoU hatt realvekst i alle år unntatt 2018 og 2021. Problemet er også at målet er så høyt, og at det øker i takt med BNP-veksten. Den totale andelen av FoU av bruttonasjonalprodukt (BNP) gikk ned fra 2,24 (2020) til 1,94 (2021) prosent. Nedgangen skyldes at BNP økte langt kraftigere enn FoU-kostnadene.

De siste tallene fra SSB viser at Norge brukte 81,6 milliarder kroner på FoU-aktivitet i 2021 og at litt over 94 000 personer jobbet i forskningssektoren (næringslivet, instituttsektoren og universiteter og høgskoler). Næringslivets andel utgjør 47 prosent eller 38,3 mrd (SSB, 2023).

¹ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/forskning-og-innovasjon-i-naeringslivet/statistikk/forskning-og-utvikling-i-naeringslivet/artikler/naeringslivet-okte-fou-aktiviteten-i-pandemiarret-2020-copy>

² <https://ssb.brage.unit.no/ssb-xmlui/handle/11250/2429417>

Næringslivets investering i FoU utgjør 0,91 % av BNP av totalt 1,94 %. Hvis denne andelen skal økes til 2 % i 2030, må investeringene økes til totalt 84,2 mrd. Det er en økning på 45,9 mrd kroner. En årlig økning fra 2022 til 2030 vil dermed tilsi økte investeringer i FoU i næringslivet på årlig 5,1 mrd kroner. Fra 2019-2020 økte næringslivets FoU-innsats med 1,5 mrd kroner og fra 2020-2021 økte det med 1,4 mrd kroner. Vi er slik sett ganske langt unna en årlig økning som må til for å nærme oss 2 % målet.

FOU personale – voldsom økning

Lønn til ansatte som jobber med FoU utgjør størsteparten av FoU-innsatsen. Av de 94 000 som jobber i forskningssektoren, jobber nesten 40 000 med FoU i næringslivet (2021). Antall personer som jobber med FoU i næringslivet har økt fra 25 324 i 2013 til nesten 40 000 i 2021. Hvis vi skal nå 2 % målet, må antall ansatte dobles. LO vil i denne sammenheng vise til at det er en utbredt misoppfatning at mer FoU i næringslivet vil kreve tusenvis av nye forskere med doktorgrad. Næringslivets FoU-aktivitet handler primært om utviklingsarbeid (U) og mindre om forskning (F). Fordelingen er ca. 80/20, og det samme mønsteret finner vi i andre land.

I det såkalte Barcelona-målet fra 2002 konstaterte EU at: «the great majority of R&D is industrial development work rather than scientific research; thus, the major expansion of R&D will have to be development-focused».

Og hva er så utviklingsarbeid? Jo, fritt etter OECDs definisjon handler det om eksperimentelt, systematisk og kreativt arbeid hvor utfallet er forbundet med usikkerhet. Utviklingsarbeid kan bygge på forskning, men behøver ikke å gjøre det. Det kan også bygge på praktisk erfaring.

Det er også viktig at FoU bidrar til å oppnå økt produktivitet og nye arbeidsprosesser som reduserer belastningen på de ansatte. Tiltak som gjør at folk kan stå lenge i produksjon og rettfærdiggjøre høyt lønnsnivå. Regjeringen har også ambisjon om økt eksport fra fastlandet og da må flere små og mellomstore vokse. Alt dette i en situasjon med press på arbeidskraft og utfordring med å få tak i nok folk til industrien i distriktene.

For at norsk næringsliv skal kunne konkurrere mot lavkostland, må vi kompensere for våre relativt høye lønnskostnader med høy produktivitet og jobbe smartere. Da forutsettes evne til å organisere arbeidslivet slik at det skapes konkurransekraft og innovasjonsevne med basis i våre fortrinn. På den måten utvikles arbeidsoppgaver og arbeidsprosesser. Noen av våre fortrinn har vært at vi har hatt arbeidstakere som har evnet å medvirke i å utvikle effektive arbeidsprosesser, ta i bruk ny teknologi og ikke minst utvikle nye prosesser, produkter og forretningsmodeller. Dette betinger alt fra fagarbeidere, spesialister, funksjonærer og akademikere med høy yrkesfaglig og teoretisk kompetanse. Samtidig går den teknologiske utviklingen raskt, og framtidens fagarbeidere vil stå overfor nye krav til kompetanse og omstillingsevne. Der bedriften tilrettelegger for systematisk innovasjon der ulike yrkesgrupper jobber sammen, blir resultatet positivt forsterket.

Det er når flinke og fleksible fagarbeidere, spesialiserte funksjonærer, ingeniører og mellomledere sammen gis anledning til å involvere og engasjerer seg at innovasjonspotensialet i bedriftene for alvor kan utløses.

Fafo- rapport 2021:30 underbygger dette. Innovasjonskapasitet i norsk bedrifter kan styrkes ved å legge til rette for større samhandling og interaksjon. Rapporten viste at erfaringsbasert DUI- innovasjon (*Doing, using, interaction*) i møte med mer tradisjonell forskningsbasert STI- innovasjon (*Science, technology and innovation*) er viktig for å kunne optimalisere omstillings- og innovasjonsevnen. Følgelig er det viktig å legge til rette for deltakelse og involvering av alle grupper av ansatte for å få mest mulig effekt ut av FoU- arbeidet.

Mangfoldet i ulike stillingsnivåer som arbeider med FoU er det som kan forklare hvorfor Norge er i verdenstoppen i produktivitet. Det er slikt samarbeid på ulike nivåer som gjør at industriproduksjon og industriarbeidsplasser videreutvikles i Norge.

Den norske modellen, der alle snakker med alle og alle lærer av alle, fører til en kunnskapsdeling og utviklingsevne som få kan konkurrere med. Utfordringen er at vi vet alt for lite om disse mekanismene.

2.Hvilke styrker og svakheter for FoU i norsk næringsliv bør vi legge vekt på? Hvor finner vi størst potensiale for forbedring og hvor er de største flaskehalsene?

Norge har gode forutsetninger for høyteknologisk industri. Det er denne industrien som har vært og er en viktig forutsetning for at Norge kan være ledende innen innovasjon.

Næringsrettet forskning må prioriteres mot næringer der vi har ledende posisjoner, som maritim sektor, offshore-petroleumsnæringen, metallproduksjon, fornybar energi, klimaeffektive bygg, skogbaserte næringer og enkelte segmenter innen avansert manufacturing-industri (automotive, romfart, fly, forsvar, møbler, råvarebasert kjemiprosess, materialteknologi mv.).

Norges utfordring er at vi har mye verdiskaping i næringer med generelt lite FoU, og tilsvarende lite verdiskaping i næringer hvor det er vanlig med mye FoU. Vi er for eksempel blant de mest FoU-intensive internasjonalt i noen næringer som innenfor IKT- og informasjonstjenester og bank og forsikring. DNB har tidvis vært Norges største FoU-bedrift. Det er fordi de har mye utviklingsarbeid, i likhet med næringen ellers i Norge og internasjonalt. Vi må derfor styrke FoU-innsatsen i næringer med mye verdiskaping (utenom olje- og gass).

Norsk næringsliv vil fortsatt og i større grad enn andre land være basert på naturressurser. Derfor vil en stor del av verdiskapingen fortsatt skje i distrikts-Norge. LO legger til grunn at verdiskapingen skal skje i levende samfunn. Vi trenger et forskningsløft som kan vise vei til hvordan næringer og en moderne velferdsstat kan bære hele Norge videre. Samtidig er det også viktig å styrke samspillet mellom regionale utviklingsaktører, utdannings- og forskningsinstitusjonene og regionalt næringsliv. Ulike regioner har ulike fortrinn og dette bør synliggjøres og utnyttes bedre enn i dag.

Gjennom forskningsprogrammer og støtteordningene til bedriftsintern forskning og utvikling må koblingen mellom den erfaringsbaserte kompetansen og forskning ute i bedriftene styrkes ytterligere.³

3.Hvilke styrker og svakheter er det i samspillet mellom UH-sektoren/Instituttsektoren og næringslivet?

LO ser behov for økt samarbeid på tvers av fag, disipliner, sektorer og bransjer. Samarbeidet mellom academia og næringslivet er viktig for innovasjon, sysselsetting og den økonomiske utviklingen. Bedrifter som samarbeider med universiteter og høyskoler får også en langt bedre økonomisk utvikling.⁴ Samtidig er det viktig å legge til rette for større bruk av «Nærings-ph.d.» og «Offentlig ph.d.», der dyktige fagfolk i arbeidslivet kan få tilrettelagte karriereløp i samarbeid med academia. Slike ordninger er med på å bygge bro mellom academia og arbeidslivet forøvrig.

Det finnes også flere eksempler på klyngesamarbeid der academia, yrkesfag, næringsliv med flere innoverer og utvikler i fellesskap.

Det må legges til rette for mer samarbeid på tvers av de forskningsførende-forskningsutførende sektorene UH, Instituttsektoren og næringslivet. Kreve forsknings-samarbeid i næringsrettede virkemidler for å få mer forskning i samarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer.

Det er også kulturforskjeller som må nedbygges, det gjør man gjennom

- Langsiktige samarbeid (eksempel: dScience)
- Strategiske satsninger som er viktig for næringslivets bidrag til det grønne skiftet og den digitale transformasjonen, disse må sees i sammenheng
- Bedriftene må inviteres inn av forskningsmiljøene, større mobilitet mellom sektorene vil øke absorpsjonskompetansen hos næringslivet og akademias evne til kunnskapsdeling

Samarbeid i arbeidslivet

LO vil vise til avtaleverket som en viktig ramme for utviklingsarbeid som skjer i næringslivet og i bedriftene. Avtaleverket gir en fin inngang til å styrke samarbeidet mellom næringslivet og forskningsinstitusjoner.

Det finnes flere viktige representative organ for samarbeid i bedriftene, der det er drøftelser mellom tillitsvalgte og ledelsen om bedriftens ordinære drift. Det er viktig at disse brukes i forbedrings- og nyskappingsarbeid som er basert på forskning og utvikling. De viktigste representative arenaene vil være Bedriftsutvalgene (BU), avdelingsutvalgene (AU) og andre viktige møtesteder i bedriftene.

LO vil vise til Tilleggsavtaler fra 1974/1998 mellom LO og NHO som handler om at også forbedrings- og nyskappingsarbeid skal stå sentralt i utvikling av bedriftsorganisasjonen

³ <https://leanconstruction.one/>

⁴ 18/01/2017, Economic impact of research collaborations with NTNU, Prepared by DAMVAD Analytics

(enkeltelskaper og konsern). Formålet er å bidra til økt verdiskaping gjennom bred medvirkning fra de ansatte i bedriften.

LO vil vise til Hovedorganisasjonenes fellestiltak (HF), som en viktig arena for å bidra til utviklingsorienterte og nyskapende bedrifter.⁵ Fellestiltakene skal gi faglig veiledning og støtte ved igangsetting og gjennomføring av utviklingstiltak etter tilleggsavtalen. Formålet er å legge til rette for samarbeid mellom ledere, tillitsvalgte og ansatte for å bedre øke verdiskapingen og lønnsomheten i bedriftene og skape en bedre arbeidsplass for de som arbeider der. Fellestiltakene har eksistert siden Hovedavtalen ble inngått i 1935, og har støttet prosjekter i bedriftene som ofte er FOU-baserte.

Fellestiltakene ser ofte på prosjekter som har tette relasjoner til forskningsmiljø, og som legger til grunn det siste innen forsknings- og utviklingsarbeid. Det siste prosjektet i så måte var Verdiskaping 2010. Det var et forskningsprogram som fulgte opp samarbeid om bedriftsutvikling, og som fokuserte på at bedriftene skulle trekke på forskningskompetanse, og ha en tett kobling til regionale næringspolitiske strategier og til regionale aktører med betydning for verdiskaping og innovasjon for å øke effekten av den samlede offentlige FoU-innsatsen. Programmet skulle også bidra til å utvikle det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget om utviklings- og innovasjonsprosesser og dokumentasjon av norske erfaringer, for på sikt å bidra til økt relevans i forsknings- og utdanningsmiljøene. Prosjektet førte til styrking av arbeidet med omstilling og innovasjon i næringslivet med utgangspunkt i bred medvirkning fra ansatte som fikk stor betydning for læring, utvikling og nyskaping. I tillegg støttet det opp under samarbeid mellom arbeidsforskere og private bedrifter, gjennom sammensatte partsbaserte forsknings- og utviklingsaktiviteter. VS2010 ble lagt ned etter noen år. Men erfaringene er viktige å ta med seg hvis formålet er å styrke næringslivets fou-innsats.

Samarbeid med UHR og FFA

LO vil også vise til at Universitets- og høyskolerådet (UHR) har en viktig rolle. Partene i arbeidslivet samarbeider i dag på flere måter med UHR. Samarbeidet skjer gjennom deltakelse på halvårlige representantskapsmøter og som observatør i UHR-Innovasjon. Særlig UHR-Innovasjon kan bli en viktig arena.

LO vil vise til at UHR legger til grunn et bredt innovasjonsbegrep, som også handle om nye eller vesentlig forbedrede produkter, tjenester, prosesser og organisasjonsformer som gir økt verdiskaping og/eller samfunnsnytte. Innovasjoner er forskningsbaserte når kompetanse, kunnskap og ideer som springer ut av forskningsaktiviteten benyttes i utviklingen av forbedrede produkter, tjenester eller prosesser.

Definisjonen til UHR-Innovasjon av innovasjon faller nært sammen med at næringslivet har en svært stor andel av utviklingsmidler (80 %). Samspillet mellom næringslivet og tilsvarende nasjonale organ som UHR vil derfor være viktige. Dette er en tilnærming som også er gjeldende i arbeidslivet, og som partene har et avtalefestet samarbeid om i partssammensatte utvalg (for eksempel bedriftsutvalg, hovedorganisasjonenes fellestiltak etc).

⁵ Se Evaluering av Hovedorganisasjonenes Fellestiltak i perioden 1998-2004, Fafu 2005.

Partene er også med på fellesmøter i regi av Forskningsinstituttene fellesarena (FFA). LO vil vise til at for eksempel de teknisk-industrielle forskningsinstituttene har en nøkkelrolle for omstilling i både næringsliv og offentlige virksomheter. I det videre arbeidet må det klargjøres bedre hvordan dette samarbeidet fungerer i dag, og hvordan det kan styrkes.

Et historisk eksempel på dette var etableringen av Forsvarets Forskningsinstitutt i 1946. Her ble FoU brukt som politisk verktøy for å stimulere til større andel av verdiskaping og sysselsettingspotensialet i den tekniske delen av industrien/ realøkonomien: altså en villet re-design av økonomien for å tjene overordnede pragmatiske formål til gunst for folk og land.

LO vil avslutningsvis selvsagt peke på betydning av et direkte samspill med universitetene og høyskolene og forskningsinstituttene.

Høyere yrkesfaglig utdanning

LO vil også vise til at fagskolene kan være en viktig brobygger mellom næringslivet og utdanningsinstitusjonene. Fagskolene driver utstrakt utviklingsarbeid i tett samspill med næringslivet. De er nøkkelinstitusjoner i utdanning av kvalifiserte tekniske fagarbeidere og spiller en viktig rolle for innovasjonsprosesser. Den ofte tette relasjonen mellom næringslivet og fagskoler gir studenter en inngang til en arbeidsplass og bidrar til å opprettholde en kvalifisert arbeidsstyrke med en kompetanse som er tilpasset industriens faktiske behov. Ved siden av en spesialisert kompetanse gir fagskoleutdanningen en teoretisk oversiktskunnskap. Denne kombinasjonen gjør fagskolekompetansen spesielt viktig i industrier som står overfor endringsprosesser. Fagskolene gir arbeidere muligheter til å oppdatere og utvikle ferdigheter tilpasset ny teknologi, spesielt gjennom etter- og videreutdanningstilbud. De fungerer som et teknologisk mellomledd som utdanner arbeidere med kompetanse på nye løsninger, og bidrar til å akselerere spredning av teknologi. På et mer overordnet nivå er fagskoler og høyskoler med på å danne en strategisk allianse mellom bedrift og samfunn. Fagskolene samarbeider tett med industrien, og inngår i regionale nærings- og innovasjonsklynger. En styrking av fagskolenes utviklingsarbeid og etablering av samarbeidsarenaer mellom fagskoler og næringslivet, kan derfor også være et element i en strategi for å styrke FoU-innsatsen i næringslivet.

4.Hva ønsker dagens og morgendagens næringsliv å oppnå gjennom bruk av forskning? Hvordan får vi samsvar mellom politikkutvikling og de strategiske og langsiktige målene for foretakene?

LO støtter regjeringens satsning på grønn omstilling og fremveksten av ny industri. I samarbeid med Norsk Industri og NHO har vi kartlagt det fremtidige behovet for utdanning og kompetanse i ny grønn industri. Vi har fått utarbeidet en rapport fra Oslo Economics som viser et stort behov for flere med relevant utdanning og kompetanse innenfor en rekke eksisterende bransjer og nye grønne verdikjeder som batteri, havvind og hydrogen.

Skal vi løse klimautfordringene må det satses på forskning og teknologiutvikling. Samfunnets krav til vern av miljøet må utnyttes til å utvikle ny teknologi og skape nye arbeidsplasser. Dette innebærer en målrettet satsing på forskning, og forskning på felt hvor den teknologiske utviklingen ennå ikke har nådd et kommersielt nivå og hvor Norge i utgangspunktet har en konkurransefordel. Dette inkluderer forskningskompetanse og tilgang på industrielle partnere som kan kommersialisere forskningsresultatene i Norge. Det må etableres verdensledende sentra for forskning, utvikling og industrialisering av batteriproduksjon. Det bør også satser mer forskning og utvikling på lavutslippsteknologi, materialgjenvinning av farlig avfall og sirkulær økonomi. Flere prosjekter må iverksettes for å nå det grønne skiftet.

5.Hvordan treffer dagens rammebetingelser, virkemidler og strategier ambisjonen om å øke FoU i næringslivet. Hvilken rolle bør Forskningsrådet og de andre virkemiddelaktørene ha for å øke næringslivets andel av FoU?

For å forskningsmålet, må det offentlige tilskudd til næringslivets FOU styrkes betraktelig. Dette ligger også som premiss i regjeringens arbeid med å utforme en strategi. I bakgrunnsnotatet fra arbeidsgruppen står det at man skal si noe om hvordan det offentlige best kan legge til rette for oppfølging av målet om å øke næringslivets andel av FoU, og hvordan regjeringen kan bidra til utvikling av eksisterende innsats.

For å gjøre dette, trenger vi en gjennomgang av hvordan dagens virkemiddelapparat kan forsterkes og utvides. Det vil gi økt FoU-innsats i næringslivet for å sikre fremtidig arbeidsplasser, produktivitet, og til å øke konkurransekraften og innovasjonen i arbeidslivet. Satsingen på virkemiddelapparatet for forskning og teknologiutvikling kan dermed i enda større grad bidra til industribyggingen.

Det er også viktig å få klargjort hvordan universiteter og høyskoler og forskningsinstitutter kan bidra i dette enorme løftet det vil være å heve næringslivets FoU-innsats til 2 % av BNP.

Det er videre et faktum at næringslivets FoU-innsats preges av utviklingsarbeid gjennomført i egen bedrift eller innen eget konsern. Nærmere 80 prosent er utviklingsarbeid, og hvis næringslivets FoU-innsats skal økes, så er det viktig at det legges opp til å styrke utviklingsarbeidet og at virkemiddelapparatet er rettet inn mot dette.

SkatteFunn som verktøy for den norske samarbeidsmodellen i bedriftenes FoU

Norges Forskningsråd (NFR) administrerer ordningen *SkatteFunn* som gir skattefradrag til bedrifter som initierer FoU-prosjekter etter nærmere kriterier. For bedrifter som ikke har skattbart overskudd, vil ordningen gi direkte tilskudd. Tall fra NFR viser at ordningen *står spesielt sterkt i mindre og unge bedrifter.*

Skattefunn: Ordningen er særnorsk og bidrar til å styrke innovasjon og konkurransekraft gjennom deltakelse og bidrag fra ulike yrkesgrupper.

- Askim: ny måte å etterisolere gamle bygg
- Raufoss: fleksibilitet i design og produksjon av gassflasker (hemmelig)
- Bergen: mer dynamisk bruk av laser mot lakselus

- Sandnes: ny metode for basalforsterkning i betong
- Molde: utvikling av bedre verktøy for analyse og propulsjonsdesign

I ca 40 % av prosjektene deltar fagarbeidere sammen med spesialister/funksjonærer og akademikere med og uten doktorgrad. I en av tre prosjekter deltar også ufaglærte ansatte.

I stedet for å involvere bare en og samme faglige gruppe av ansatte i arbeid med forskning og utdanning, har vi tradisjon for å blande folk på tvers av faglige og utdanningsrelaterte statusskiller som en metode for å få frem resultater og kvalitet mer effektivt. Denne formen for vertikal deltakelse fra de ansatte tilfører forsknings- og utviklingsarbeid en unik tilnærming, ulik den tradisjonelle og mer horisontale deltakelsen kjent fra universiteter, høyskoler og i forskningsinstituttene.

I nær halvparten av prosjektene deltar fagarbeidere sammen med akademikere med og uten doktorgrad. I en av tre prosjekter deltar også ufaglærte ansatte. Det at så mange ulike yrkesgrupper med ulikt utdanningsnivå deltar i FOU-prosjekter viser at den norske modellen fungerer i praksis.

I casene bidrar fagarbeidere til innovasjon på ulike måter: de initierer innovasjon gjennom å komme med forslag til endringer i arbeidsprosesser, de deltar i utvikling og tilpasning av nye teknologiske løsninger, og de deltar i arbeidsgrupper som forbereder innføring av nye arbeidsmåter. I noen case bidrar de trolig til at bedriften kan satse på produksjonsformer der fagarbeideren har et stort selvstendig ansvar.

I sluttrapportene om bruk av skattefunn, kommer det også frem at dette har ført til at målene i prosjektene er nådd, at prosjektene videreføres i nytt prosjekt og har gitt opphav til nye prosjekt. Skattefunn har også bidratt til nye eller forbedrede produkter og tjenester, innleverte patenter, intern organisasjonsutvikling, miljøforbedring, kompetanseheving, internasjonalisering og økonomisk gevinst.

6. Hvordan kan kunnskapsoverføringen fra utlandet bli bedre, inkl. rammebetingelser og bruken av virkemidlene i EU?

LO vil vise til at Norge deltar i samtlige av EUs forskningsprogrammer, og at dette påvirker utviklingen av Norges forsknings- og innovasjonspolitik. Deltakelsen gir tilgang til den internasjonale forskningsfronten, både for universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter og næringslivet. Samtidig gir det utfordringer som vil påvirke struktur og organisering av norsk forskning, samt resultatene av forskningen for nærings- og samfunnslivet. LO mener at det er viktig med gode rammebetingelser og deltakelse i EUs forskningsprosjekter, men at dette ikke må føre til redusert nasjonal FoU-innsats i Norge.

LO vil også påpeke at Europa er vårt viktigste eksportmarked. Samarbeid, like standarder og ubyråkratisk relasjon til EU er avgjørende for konkurranseevnen til norsk industri. Økt eksport og verdiskaping i industrien går gjennom å løfte små og mellomstore til å satse og eksportere. Hjemmemarked viktig, men tilgang og bistand fra et kompetent og relevant virkemiddelapparat er viktig for å lykkes.

